

РЕШЕНИЕ

№ 8083

гр. София, 21.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 14 състав, в публично заседание на 13.11.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пламен Горелски

при участието на секретаря Илияна Янева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **5146** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е проведено по реда на Част седма (чл.чл. 284-286, вр. чл. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, вр. Глава единадесета от Административнопроцесуалния кодекс. Делото е образувано по искова молба, вх. № 42579/24.11.2022 г. от адвокат С. И., като пълномощник на Я. Д. Я., с която от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, при МП се претендира обезщетяване на причинени неимуществени вреди, в размер на 23 695 лева, заедно с „дължимото мораторно обезщетение за забава в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 ЗЗД, считано от момента на преустановяване на деликта (30.08.2022 г.), до окончателното изплащане...“. Твърди се вредите да са причинени от прекъснато метадоново лечение, на което е бил подложен ищецът, преди да бъде задържан „от органите на реда“ на 08.08.2022 г. в [населено място], като „на следващия ден е транспортиран в Затвора в [населено място]“. Като период на причиняване на вредите е дефиниран периодът от 09.08.2022 г., до 29.08.2022 г., вкл.

В съдебното производство ищецът не се явява. Представява го упълномощеният адвокат С. И., който: поддържа исковата молба и пледира за уважаването ѝ, изцяло; не заявява претенция за възстановяване разноски за водене на делото; представил е и писмени бележки.

Упълномощеният от ответника юрисконсулт, с писмен отговор и в съдебно заседание: оспорва изцяло исковата претенция, поддържайки писмени отговор, приложен на л. 33 от адм. дело № 19693/2022 г.; желае присъждане на юрисконсултско

възнаграждение; представил е и писмени бележки.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата молба, алтернативно – за присъждане на обезщетение в намален размер.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД приема за установено и доказано от страна на ищеца, съответно – неопровергано от ответника в условията на насрещно доказване, следните факти и обстоятелства.

Ищецът Я. Д. Я. (видно от медицинско становище, от 18.08.2022 г. и медицинско удостоверение от 10.08.2022 г. – л. 17, л. 41 от адм. дело № 10693/2022 г.) е с поставена диагноза „херинова зависимост – наркомания опиев тип“, диагноза по М. 10 „поведенчески и психични разстройства, дължащи се на употреба на опиоиди – синдром на зависимост“. От 13.07.2022 г. провеждал „специализирано лечение в програмата за метадонова терапия на „Клиника К.“, в съответствие с Наредба № 2/20.06.2012 г. „за условията и реда за осъществяване на програми за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди“. На 09.08.2022 г. ищецът е постъпил в Затвора – В. за изтърпяване на наложено му наказание „лишаване от свобода“, в размер на 5 месеца, което се установява от съдържанието на подписано от началника на същия затвор писмо – л. 42 от адм. дело № 10693/2022 г. Тъй като метадоновата терапия се провеждала в [населено място], след заявени от страна на лишения от свобода, от неговата майка и от адвокат С. И. искания, със Заповед № Л-3787/26.08.2022 г. (л. 49) директорът на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ е постановил Я. да бъде преместен от Затвора – В. в Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода, при Затвора – С.. На 30.08.2022 г. е постъпил в СБАЛЛС – С., което се установява от приложеното по адм. дело № 198/2023 г. на Административен съд – Варна (л. 17) писмо от заместник – началника на Затвора - В..

Изложените до тук факти не се оспорват от страна на ответника.

Ищецът, посредством адвоката твърди и счита:

1. с исковата молба: в качеството на лишен от свобода Я. е бил обект на „особено тежко изтезание“, поради прекъсване на метадоновото му лечение и непредоставянето на такова;

2. със становище по отговора на ответника (л. 8 от настоящото дело), което Съдът възприема като необходимо уточняване на исковата молба (цитати): „ГД „ИН“ отговаря за различни (без) действия, нарушили чл. 3 ЕКПЧ – бездействие да организира безплатна метадонова терапия, чрез СБАЛЛС или като заплати на външно лечебно заведение такава терапия; бездействие да упражни контрол, защо СБАЛЛС не подава след 08.04.2019 г. заявление до МЗ за субсидирана метадонова терапия; прекъсване лечението с платена метадонова терапия; бездействие незабавно да премести ищеца в [населено място], за да възстанови терапията; бездействие да осигури поне заместваща форма на медицинско обслужване, докато ищеца (ът) бъде преместен от Затвора в [населено място], в Затвора – С.“.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, в настоящия състав се ангажира със следните правни изводи, по същество.

Разпоредбата на чл. 285, ал. 1 ЗИНСЗ постановява, че исковете срещу Държавата за вреди, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията, в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон се разглеждат по реда на Глава единадесета АПК (чл.чл. 203 – 207), като за

неуредените въпроси за имуществената отговорност се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Член 1 и чл. 4 от ЗОДОВ вменяват на Държавата отговорност за вредите, причинени на граждани от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност и задължението за обезщетяване на всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Следователно, за да възникне правото на иск за обезщетение по този ред, съответно, за да бъде доказана основателността на такъв иск е задължително да бъде установено по несъмнен начин наличието на следните предпоставки, които да са взаимно свързани, а именно: причинени вреди; незаконосъобразно (за случая) бездействие; пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразното бездействие, и настъпилата вреда, в случай, че такава бъде доказана.

Нормата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС възлага на ответника тежестта да докаже, че ищецът не е бил поставен в неблагоприятни, по смисъла на чл. 3, ал. 2, вр. ал. 1 ЗИНЗС условия. В случая се твърди бездействие на орган или длъжностно лице (лица) от ГД „ИН“, при или по повод изпълнението на административна дейност. Разпоредбата на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС приравнява на „нечовешко и унижително отношение“, по смисъла на ал. 1 и: „поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност“. С оглед ал. 2 на чл. 3 ЗИНЗС ищецът Я. твърди да е бил поставен в неблагоприятни условия, по време, когато е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“, изразяващи се в липса на адекватно, съответстващо на състоянието му („херинова зависимост – наркомания опиев тип“) медицинско обслужване. Счита (предвид уточненията на исковата претенция), че адекватното медицинско обслужване би било налице, ако ответникът:

- а) не бе прекъснато от ответника лечението с платена метадонова терапия;
- б) ответникът бе осигурил възможност ищецът да продължи провежданото от 13.07.2022 г. „специализирано лечение в програмата за метадонова терапия на „Клиника К.“;
- в) ответникът бе организиран безплатна метадонова терапия, чрез СБАЛЛС или като заплати на външно лечебно заведение такава терапия;
- г) ответникът бе упражнил контрол, защо СБАЛЛС не е подала след 08.04.2019 г. заявление до Министерство на здравеопазването за субсидирана метадонова терапия;
- д) ответникът бе преместил незабавно ищеца от [населено място], в [населено място], за да възстанови терапията си;
- е) ответникът бе осигурил „поне заместваща форма на медицинско обслужване, докато ищецът бъде преместен от Затвора в [населено място], в Затвора – С..

Нормата на чл. 204, ал. 4 АПК постановява, че „незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението“. Следователно, за да достигне до отговор на въпроса за

основателността и доказаността на исковата молба настоящият съдебен състав дължи да установи преди това, дали ответникът е бездействал „по задължения, произтичащи пряко от нормативен акт“, респ.- дължал ли е по силата на закон извършване на фактически действия, по аргумент от чл. 256, ал. 1, ал. 2 АПК).

Разпоредбата на чл. 256, ал. 1 АПК предвижда процесуалната възможност „бездействието на административния орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт“ да бъде оспорено безсрочно, като се прилагат съответно разпоредбите за оспорване на индивидуалните административни актове. Според ал. 2 „неизвършването на фактически действия, които административният орган е длъжен да извърши по силата на закона, подлежи на оспорване в 14-дневен срок от подаването на искане до органа за извършването му“.

Каза се, че началната дата на твърдяното бездействие на ответника, с исковата молба е определена на 09.08.2022 г., а крайната – 29.08.2022 г. Именно на 09.08.2022 г. ищецът е постъпил в Затвора – В. за изтърпяване на наложено му наказание „лишаване от свобода“ (писмо на л. 42 от адм. дело № 10693/2022 г.), а на 30.08.2022 г. е постъпил в СБАЛЛС, в [населено място] и от тази дата терапията е била възобновена. За да бъде налично бездействие от ответника, по смисъла на чл. 256, ал. 1 АПК, през периода от 21 дни, за него следва да съществува законово регламентирано задължение да действа, като осигури на Я. Я. конкретно медицинско обслужване, изразяващо се в осигуряване/предоставяне възможност за провеждане на метадоново лечение. Не се спори, че такъв вид терапия е специфична и се регламентира от Наредба № 2/20.06.2012 г. „за условията и реда за осъществяване на програми за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди“. Според чл. 3 от тази наредба „програми за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди могат да се осъществяват от индивидуални практики за психиатрична помощ, групови практики за психиатрична помощ, медицински център и диагностично-консултативен център, в които работи лекар с призната специалност по психиатрия, център за психично здраве и лечебно заведение за болнична помощ, осъществяващо психиатрична помощ“. Ал. 2 допуска програмите да бъдат осъществявани и в местата за лишаване от свобода. Министърът на здравеопазването или оправомощен от него заместник-министър издава, след подаване на заявление, разрешение за осъществяване на програма за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди, или прави мотивиран отказ – чл. 4, чл. 7, ал. 1. Изискванията към кандидатстващите лечебни заведения са регламентирани с Раздел III от наредбата, вкл. с препращане към Наредба № 24/2004 г. за утвърждаване на медицински стандарт „Психиатрия“. В тази връзка Съдът не приема, че на ответника ГД „ИН“ може да бъде вменено задължение да подаде заявление, СБАЛЛС да получи разрешение за осъществяване на програма за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди, за да бъде прието, че директорът на главната дирекция е бездействал в тази насока, както счита адвокатът на ищеца. Според Съда, за ответника не съществува (не е съществувало) и задължение да организира „безплатна метадонова терапия, чрез СБАЛЛС или да заплати на външно лечебно заведение такава терапия“, както счита ищецът.

Неоснователно се твърди от ищеца бездействие на ответника „да осигури поне заместваща форма на медицинско обслужване, докато ищеца (ът) бъде преместен от Затвора в [населено място], в Затвора – С.“. Цитира се вече от Съда приложената на л. 43 от адм. дело № 10693/2022 г. медицинска справка от 18.01.2023 г., подписана от д-р

Б. П. – психиатър при Затвора – В.. Според справката „още с постъпването му в Затвора – В. на 09.08.2022 г. на пациента (Я. Д. Я.) е предписана медикаментозна терапия за овладяване на абстинентна симптоматика; на 17.08.2022 г. е консултиран по негово желание и е установено, че острата абстинентна симптоматика е овладяна; лицето не дава оплаквания от психичен характер; поведението му е изискващо, демонстративно, на моменти конфликтно; предявява претенция за преместване в Затвора – С., на основание негово твърдение, че метадоновата програма за лечение е вече заплатена“. Адвокатът на ищеца не оспори, съответно – не опроверга доказателствената стойност на медицинската справка, представляваща писмено доказателство.

Ответникът обаче, чрез свои служители е бил задължен, при настаняването на лишения от свобода Я. Я., на 09.09.2022 г. в Затвора – В. да съобрази, че същият има медицински проблем. Това задължение произтича от чл. 10, ал. 1, от Наредба № 2/22.03.2010 г. на министъра на МП, „за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода“ – „(1) всеки лишен от свобода след постъпването му в затвор, поправителен дом или арест незабавно се подлага на първичен медицински преглед за оценка на общото му здравословно състояние и санитарна обработка“. Установявайки наличието на медицински проблем за ответника са възникнали и задължения да съобрази: чл. 2 от същата наредба „(1) „медицинското обслужване на лишените от свобода се осъществява в медицински центрове и в специализирани болници, разкрити в местата за лишаване от свобода, по реда на чл. 5, ал. 1 от Закона за лечебните заведения; (2) при необходимост медицинското обслужване на лишените от свобода може да се осъществи и в други лечебни заведения“); чл. 129, ал. 1, ал. 3 ЗИНЗС „(3) предписанията на медицинските специалисти имат задължителен характер за началниците на съответните места за лишаване от свобода. Медицинското решение се взема единствено в интерес на здравето на лишения от свобода“; чл. 132, ал. 1, т. 1, т. 2 ЗИНЗС; чл. 135, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС. Ответникът, чиято е доказателствената тежест в условията на насрещно доказване не твърди, съответно – не установява и не доказва да не е знаел към 09.08.2022 г. за факта, че Я. е с диагноза „хероинова зависимост – наркомания опиев тип“ и е провеждал метадонова терапия. Напротив – медицинската справка от 18.01.2023 г., подписана от д-р Б. П. – психиатър при Затвора – В. сочи обратното. Изводът е, че ответникът е бездействал по отношение ищеца Я. Я. незаконосъобразно, по смисъла на чл. 256, ал. 1 АПК, относно задълженията, вменени му с цитираните по – горе разпоредби от ЗИНЗС, кореспондиращи с тези от цитираните наредби. Бездействието е с начална дата 09.08.2022 г. – датата, на която ищецът е постъпил в Затвора – В., до 26.08.2022 г. – датата, на която е издадена от директора на ГД „ИН“ Заповед № Л-3787/26.08.2022 г. (л. 49) за преместване на Я. от Затвора – В. в Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода, при Затвора – С.. Неоснователно се счита от ищеца, че крайната дата на бездействието е 29.08.2022 г., когато той фактически е постъпил в СБАЛЛС, в [населено място]. Обстоятелството, че преместването се е случило три дни след постановяване на заповедта за преместване няма отношение към бездействието на ответника, по смисъла на чл. 256, ал. 1 АПК, тъй като това бездействие е било прекратено с издаването на заповедта.

Оборимостта на презумпцията по чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС („настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното“) не освобождава

ищеца от отговорността да проведе от своя страна пълно и главно доказване (см. чл. 154, ал. 1 ГПК) на твърдението за понесени неимуществени вреди, обосновавайки и доказвайки степента (интензитета) и размера им. Доказването на понесени неимуществени вреди е съществен и задължително необходим елемент на очертавания по – горе фактически състав на отговорността, по смисъла на чл. 1 ЗОДОВ. Дефинираното бездействие на ответника несъмнено е пряка и непосредствена причина ищецът да търпи негативни усещания, свързани конкретно с невъзможността да прилага и в Затвора - В. „специализирано лечение по програмата за метадонова терапия на „Клиника К.“, в съответствие с Наредба № 2/20.06.2012 г. „за условията и реда за осъществяване на програми за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди“, на която доброволно се е подложил, считано от 13.07.2022 г. Невъзможността за прилагане на терапията е за период от общо 21 дни – от 09.08.2022 г., до 29.08.2022 г., вкл., но както Съдът уточни по – горе, незаконосъобразното бездействие на ответника е за период от 09.08.2022 г. до 26.08.2022 г., т.е. – 18 дни. Само за този период следва да бъде ангажирана отговорността на ответника да репарира неимуществени вреди.

Ищецът Я., представляван от адвокат не ангажира каквито и да е доказателства в подкрепа на твърдението да е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в: (цитат) „особено тежко изтезание; негативни изживявания, в резултат на: абстиненция, изразена в много силни болки в тялото, гадене, липса на сън и желание за хранене, чувства на унижение, безпомощност и малоченност, страх за живота и физическо изтощение“. Не са ангажирани показания на свидетели, които са възприели пряко и непосредствено физическото, психическо и емоционално му състояние по време на престоя му в Затвора – В.. Липсват и медицински документи, установяващи същите обстоятелства. Описанието на психическото състояние на Я. по време на пребиваването му в Затвора – В., отразено в медицинската справка от д-р Б. П. – психиатър не сочи на преживяна от него „абстиненция, изразена в много силни болки в тялото, гадене, липса на сън и желание за хранене“, както се твърди с исковата молба. Предвид вече цитираното медицинско удостоверение (л. 41 от адм. дело № 10693/2022 г. Съдът, като отчита, че: ответникът незаконосъобразно е бездействал; не е опровергал ищцовото твърдение за провеждана пред датата 09.08.2022 г. метадонова терапия, съответно – не му е предоставил в Затвора – В. такава терапия приема за нормално Я. Я., в резултат от прекъсване на терапията да е търпял през конкретния период негативни усещания. От друга страна, оценявайки степента на тези негативни изживявания следва да бъде взета предвид и констатацията на психиатъра д-р Б. П., че „на 17.08.2022 г. е консултиран по негово желание и е установено, че острата абстинентна симптоматика е овладяна; лицето не дава оплаквания от психичен характер“. С други думи Съдът приема, че ищецът (вкл. предвид медицинската диагноза) е бил в сравнително добро физическо и психическо състояние, и в Затвора – В. не е бил подложен на „изтезания, на жестоко, нечовешко и/или унижително отношение от страна на длъжностни лица и служители на ГД „ИН“, по смисъла

на чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС. Според разширителното тълкуване на понятията от ал. 1, дадено с ал. 2 на чл. 3 липсата на медицинско обслужване, изискващо (за конкретния случай) осигуряване възможност за продължаване на метадоновата терапия също се смята за нарушение. С оглед на това и доколкото Съдът установи реализирано от ответника незаконосъобразно бездействие, довело до неосигуряване на адекватно лечение за периода от 08.09.2022 г., до 26.08.2022 г. – 18 дни, исковата молба се явява частично основателна, за размер на обезщетението 5 400 лева. Този размер е съобразен с чл. 52 от Закона за задълженията и договорите и със задължителните указания, дадени в т. II от ППВС № 4/1968 г. Според Съда размерът съответства на степента и интензитета, на създадения у Я. Д. Я. дискомфорт, за период от 18 дни, в резултат от продължилото за същия период незаконосъобразно бездействие на ответника. За размера над 5 400 лева, до претендирания размер от 23 695 лева исковата молба подлежи на отхвърляне, като неоснователна и недоказана. Върху размера от 5 400 лева ответникът дължи заплащане и на законните лихви, считано от 26.08.2022 г. (датата на издаване заповедта за преместване - Заповед № Л-3787/26.08.2022 г.), до окончателното изплащане на обезщетението.

Независимо от частичното отхвърляне на исковата претенция, на ответника не следва да бъде присъждано поисканото юрисконсултско възнаграждение. Нормите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 ЗИНЗС са специални, по отношение на чл. 78, ал. 8 ГПК, вр. чл. 144 и чл. 143 АПК и не предвиждат хипотеза за възлагане в тежест на ищеца, на юрисконсултско (адвокатско) възнаграждение, когато искът му бъде отхвърлен. По делото не са направени разноси, което да налага осъждане на ищеца за такива (чл. 286, ал. 2, предл. първо ЗИНЗС).

Водим от горните мотиви и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2, вр. чл. чл. 203-205 АПК, чл. 285, ал. 1, ал. 2 ЗИНЗС, Административен съд София - град, 14^{ти} състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, при Министерство на правосъдието да заплати на Я. Д. Я. – ЕГН: [ЕГН] обезщетение, в размер на 5 400 лв. (пет хиляди и четиристотин лева) за претърпени през периода от 09.08.2022 г., до 26.08.2022 г. неимуществени вреди, в резултат на незаконосъобразно бездействие за осигуряване възможност за специализирано лечение в програма за метадонова терапия, заедно със законните лихви, считано от 26.08.2022 г., до окончателното изплащане на обезщетението.

ОТХВЪРЛЯ исковата молба за размер на обезщетение над 5 400 лева, до претендирания размер от 23 695 лева, като неоснователна и недоказана.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба, пред тричленен състав

на Административен съд София – град, по реда на Глава дванадесета АПК, в 14
- дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ: